

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpevedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásoky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Sv. Štefan venuje Patrónke Uhorska sv. korunu.

Po slavnostiach.

«Štít viery bude ti spásou; vierou ozbrojený budeš môcť proti všetkým svojim viditeľným i neviditeľným nepriateľom bezpečne bojovať. Hľaď udržať a rozmnožiť vážnosť cirkve svätej, lebo kto cirkvi vážnosti ujíma a ju uráža, ten zamýšľa zmrzačiť telo Kristovo. Vládni mierne a pokojne, vediac, že človeka nič tak neponižuje, jako pýcha a závišť. Buď milosrdný ku všetkým utlačovaným, lebo Pán hovorí: Milosrdenstvo žiadam a nie obeť. Buď tichý, aby si nikdy spravodlnosť neporušil.»

Tieto úctyhodné slová písala tá svätá pravica, ktorú dňa 20-ho augusta v Budíne okolo 30 tisícov národa kresťanského slavnostným prívodom velebilo.

Dal by to milosrdný Boh, žeby tým utešeným slavnostiam sv. pravici venovaným aj vnútornajšie city všetkých v Uhrách kresťanov zodpovedali! Dal by Boh, aby nielen neporušenosťou zázračne oslávená pravica bola predmetom hlbokej úcty v srdciach veškerého obyvateľstva krajiny svätého Štefana, lež aj to, čo táto sv. pravica ako testament a pevný základ pre krajinu nám napísala!

Slávnosti naše jubilárne byly utešené a úfame si zo srdca, že budú ony pre kresťanstvo v Uhrách aj čo najviac osožné. Súčasťnili sa na nich kresťania-katolíci z celej krajiny: nebolo rozdielu medzi Maďarom, Slovákom a Nemcom, všetkých bratský svázok jednej viery, jednej lásky a jednej nádeje spájal, i zapomenuli sme v tie radostné dni, že tento bratský mier kresťanských národov uhorských prepiať zločinci podvodom a násilím roztrhať sa namáhajú. No marné jejich úklady! Dedičstvo svätého Štefana, verní Jemu a Jeho učeníu vlastenci zostanú, nepriateľov ale základu krajiny sväto-Štefanskej rozpráši a uponiži svätá pravica Jeho! Zapamätajte si toto vy zpotvoritelia maďarského mena: kalvíni a židia! Vy temer všetci krivým okom pozerali ste na nás. Zakiaľ verní synovia sv. Štefanskej koruny bez rozdielu národnosti slávlili učenie kresťanskej viery, ktoré nás v smysle sv. Štefana v jednostné kresťanské Uhorsko spojilo a jako také za 9 stoloť udržiálo, zatiaľ vy, odrodilci pľuli ste na nás. Vám kresťanská jednota Uhorska nezodpovie, vám znak a ozdoba sväto-Štefanskej koruny, znak to svätého kríža je trňom

v očiach vašich, vám svätá pravica je nenávidená, akožto predmet stredovekej bobony: vy celé kresťanstvo a všetko čo s ním spojené je, považujete a vyhlasujete za vlastizradctvo. Vy znáte len jedno spasonosné znamenie: židovské zlaté tela, na čele s mogendovedom. Vy sa len tomuto klaniate, a v znaku tomto sprisahali ste sa, roztrieskať kresťanskú jednotu národov Uhorska.

Každý vie, i vy dobre viete, že zatriasate 900 ročím základom krajiny, že vaše pohansko-maďarské učenia chcejú zaviesť napokon vás i nás do kaluže, v ktorej by sa celá krajina na večné veky ponorila. No, Božie mlyny pomaly, ale isto melú: vy aj s vašou nadutosťou ponoríte sa, nás však zachráni základ viery sväto-Štefanskej. Svätý Štefan písal: že človeka nič tak neponižuje, jako pýcha a závišť.

Velavážení čitatelia nášho časopisu môžu byť spokojní, ba hrdí. Náš ľud bol — zvláštne v Ostrihome — krásne zastúpený: len so samého piešťanského okolia strojilo sa do 500 ľudí na slávnosti. Môžeme byť skutočne hrdí na to, že ľud náš z celého srdca spoluslávil pamiatku pokresťanenia svojich spolubratov Maďarov. Týmto dokázal, že vernosť ku kresťanskej vlasti tejto nesklátily v ňom tie mnohé prenasledovania, ktoré práve pre svoju povestnú, od slavných praotcov svojich zdedenú nábožnosť znášať musí, a to v mene židokalvínskeho hazafišágu. Nože, sláva vám všetkým drahí Bratia a Sestry! A nech vás neskláti ani tá nepochopiteľná vlastenecká úslužnosť, že práve vám odopreli dopriať ľavnejšie ceny cestovania po železnici.

Opakujem, že máme byť hrdí na to, že obdivovali množstvo našich rodákov pri slávnostiach, že získali ste si všestranného uznania za príkladnú nábožnosť vašu a za tú skromnosť a poriadnosť, ktorú len slovenskí pútníci znajú zachovať!

Svätý Štefan napomínal syna svojho, aby zastával utlačovaných a bol milosrdným: nechže teda Jeho svätá pravica ochraňuje vás všetkých a zachová vo vás vieru a nábožnosť od praotcov zdedenú! A keď vám budú židia a bánfibusári nadávať do vlastizradcov a panslávov, tomu sa len zo srdca tešte! Tieto hlúpe nadávačky istotne to docielia, že tých vlastizradcov a panslávov bude každý za tých najčestnejších mužov považovať a ich si vysoko vážiť.

E. Pobjedzský.

Náše jubilarne slávnosti.

Ostrihom veľkolepým spôsobom oslávil dňa 14. a 15. augusta 900ročné jubileum uvedenia kresťanstva do vlasti našej a založenia kráľovstva uhorského. Celé mesto bolo samá zástava a samá ozdoba. Dňa 14. aug. o 2. hod. odpoľudnia hlas veľkého zvonu primiciálnej basiliky a strelba z mažiarov oznamovali začiatok slávnosti. O 3. hod. v hlavnom chráme slávnostné nešpori odbavoval nadbiskup *Császka*. Okolo 4. hod. kráľovsky uvítaný zavítal do Ostrihomu zástupca jeho kráľovského Veličenstva arciknieža *Fridrich* a za ním neskôr všetci uhorskí ministri, vyjmúc dvoch. O 5. hod. dialo sa žehnanie novej sochy najsv. Trojice. O 8. hod. večer zavznela vežová hudba na vrchu sv. Tomáša a celé mesto vzplálo v ohni svetiel. Osvetlenie basiliky, kaplnky sv. Štefana, seminára, domov kapitulských, celého mesta bolo nádherné. Miestami javily sa očiam slávnostné brány a transparenty (presvity) so sv. krížom i so sv. Vojtechom. Vojanská hudba tiahla mestom. 15. ráno o 5. hod. strelba z mažiarov, vyzváňanie na všetkých zvonoch a budíček hudby vojenskej. O 6. hod. mše sv. vo všetkých kostoloch, po ktorých v kostole vv. oo. Františkánov vdp, Šimon Való, kanonik prešporský, kázal slovenský, v kostole vnútorného mesta dp. Ján Kudora maďarský a vo Vodnom meste vdp. Jozef Škarda, prepošt šaštinský, nemecký. O 7. hod. tiahly processie pútnické, slovenské (zo Stupavy, Piešťan, H. Orešán; atď.), maďarské, nemecké a za nimi v dlhočiznom rade rozličné vrchnosti, korporácie, spolky, ústavy, vyslanstvá atď. hore do basiliky. O pol 9. na šestorke doviezol sa do basiliky Jeho Eminencia; pred ním v maďarskej skvostnej rovnošate banderia, za ním na skvostných kočoch biskupi, magnatí a kapitulníci. Pred primasom na koni niesol kríž dr. Komlóssy, kanonik; apoštolický kríž niesol kanonik dr. Fischer Colbrie. O 9. hod. prišiel p. arciknieža *Fridrich*, na čo hneď započala sa mša sv., ktorú pri veľkej assistencii slúžil J. Eminencia, kardinál primas *Vaszary*. Po mši sv. krátku kázeň povedal osvp. dr. Karol Rimely, biskup b.-bystrický. Pred basilikou tisícom a tisícom ľudu, ktorý nevmetil sa do basiliky, sv. omšu slúžil osvp. gr. Adolf Pongrácz, prepošt novomestský. Kázeň kanonika *Poóra* vonku pre dažď vystala. O 2. hod. odpoľudnia bol banket u primasa, v hostinici *Fürdő*, u Uh. kráľa i v seminári. Na účet primasov obedovalo 972 osôb. Zdravice len sa sypaly. — Z príležitosti jubilea menoval sv. Otec všetkých kapitulníkov ostrihomských pápežskými prelátmi a protonotármí s titulom «osvietení». «Požehnanie Božie cirkvi a vlasti», stálo napísané na slávnostnej bráne pod basilikou. Dal by Boh, aby z tejto jubilarnej slávnosti ozaj požehnanie plynulo pre cirkev a vlasť!

V *Budínpešti* trvaly jubilarne slávnosti za 4 dni, od 17-ho až do 20-ho augusta.

Započaly sa valným katolíckym shromaždením, na ktorom sa vyše 4 tisíc katolíkov súčasnilo so všetkých strán krajiny.

Boly tu zastúpené všetky katolícke spolky, ako

spolky tovarišské, spolky robotnícké, katolícke kruhy, potom kruh univerzitných katolíckych žiakov a bohoslovcov atď. Zpomedi biskupov boli prítomní: *Császka* kaločský arcibiskup, *Dessewffy* čanádsky, *Bende* nitrianský, *Bubics* košický, br. *Hornig* vesprímsky, *Szmrecsányi* spišský, gr. *Majláth* sedmohradský, *Hetyei* petikostolský, gr. *Csáky* vacovský, *Szabó* szamos-ujváarsky a *Firezák* munkáčevsky biskupi.

Krome biskupov aj početní katolícki magnatí dostavili sa na shromaždenie, ktoré gróf *Ján Zichy* zahájil utešenou rečou.

Dopodrobna opísať čo len značnejšie oddiele týchto slávností prekračovalo by medzere nášho časopisu, i preto spomenieme len vo všeobecnosti niektoré zvláštnosti jubilarných sviatkov.

Katolícke valné shromaždenie delilo sa na menšie shromaždenia alebo porady, v ktorých o tých najsúrnejších potrebách pretriasaly sa otázky vážne skrze mužov krajinského chýru a mena. O umení kresťanskom, o svetských záujmoch katolicizmu, o spisbe a umelectve, o kresťanskom socializme, o kresťanskej výchove, o školstve, o spolkoch nábožných a dobročinných prednášalo sa obecnstvu obširno a zretedelne, tak že všetci prítomní obznámili sa s veľavážnymi pohyby katolíckeho ducha a odhodili poučení a oduševnení za sv. cirkev svoju.

Utešene podarila sa slávnosť večitej poklony ku Prev. Sviatosti Oltárnej. Tisíce ľudu pristúpilo ku Sviatosti pokania a súčasnilo sa na slávnom prôvode Prev. Sviatosti Oltárnej. Stá a stá kňazov a tisíce ľudí pobožno, horiacou sviecou v rukách prevádzalo po uliciach peštianskych Božie Telo.

Nevídaný tento slavný prôvod hlboko dojal každého, tak že ľudia stretnuvší sa s prôvodom verejne padali na kolena. Slávnostiam dodala lesku tá okolnosť, že toho roku, 18-ho augusta slávil Jeho Veličenstvo 70-té narodeniny svoje. Z tejto príležitosti osvetlili hlavné ulice po celej Pešti, a zvláštne ozdobili oba brehy Dunaja, kráľovský palác a mosty. Pri tom s mažiarov strielali a nad Dunaj vypúšťali v rozličných to farbách skevejúce sa rachéty.

Katolíckych učiteľov z celej krajiny tiež veľiké množstvo dostavilo sa, ktorí v osobitnom svojom shromaždení pojednávali o kresťanskej výučbe a ochraňovali zásady katolíckej proti soštátneiu škôl.

Tovarišské spolky vydržovali slavné shromaždenie v prítomnosti gr. *Majlátha*, sedmohradského biskupa. Osoba a poníženosť biskupa okúzlila všetkých prítomných, tak že na druhý deň po celej Pešti iba o tomto výbornom mužovi rozprával každý kresťan či katolík, či nekatolík.

Slávnosti dovršily sa veľkolepým prôvodom sv. pravice sv. Štefana. Z blízkeho okolia už za včas rána ponáhľalo sa mnoho ľudu. So štvrti peštianskej «*Angyal-föld*» dovedol pater *Soós*, karmelita asi 5000 Slovákov ku prôvodu. Svätá omša bola pod šiatrom a potom vyniesli klerici svätú pravicu a 30.000 ľudí hrnulo sa v

prôvode. Hovorila, že tolko ľudstva ešte nikedy nebolo súčasťnené na svätošťefanskom prôvode budínskome.

Tak hľa skončily sa rozťomilé slávnosti. Vzäctní hosti porozehodili sa a my oetli sme sa v ovzduší protikrešťanskome zase. Ľudia, slúžiaci duchu antikrešťovému boli tiež v radoch Krešťuverných katolíkov, ale po odbavení vonkajšej parády žijú si zase pod práporom mogendovedu. Oslavovali sv. Šťefana aj Széll aj Wlassič a iní svetskí hodnostári, ale len na oko: v srdeci sú nepriateľmi cirkevných škôl, a stavu manželského krešťanského, krešťanského spravovania krajiny a krešťanského zákonodárstva. Verejne hlásajú ich noviny, že na základe sv. Šťefana nemožno vlasteneckým byť. Biskupi napísali pastierský list proti cirkevnopolitickému zákonu, knazi museli ho verejne prečítať veriacim: ale či všetei tito pomazani Pána aj spolupracujú vždy a všade v smvsle toho lista? Či nebratričkujú sa s nepriateľmi cirkve katolickej? Či nevyvolili si niektorí radšie byť dobrými vlastencami dľa vôle atikrešťov, nežli dôslednými byť vo svojom úradnom učení cirkevnome proti cirkevnopolitickému novotám? . . .

Svätý Šťefane oroduj za nás!

POLITICKÉ CHÝRY.

Voľba v Tapolci dňa 14. aug. skončila sa s porážkou ľudovej strany, čo nás síce ani najmenej neprekvapilo. Za jedno, lebo jesto tam 1000 voličov samých kalvinov a židov. Ani jeden kalvín a žid nehlasoval na ľudového kandidáta Abaffyho, ba namáhali sa všetkým spôsobom, aby liberál zvíťazil. Kossuthovci — tito falošní opozicionalisti — hlasovali na stranu sebe čo najviac oprotivnú, liberálnu, práve tak, ako pod Bánffy robili. Držali sa iste toho hesla, ktoré nebohý starý Kossuth hlásal: že «treba podporovať protikrešťanské novoty, čo by ich hneď aj sám čert uvádzal!» — Nuž pochopujeme, že proti ľudovej krešťanskej strane páni Kossuthisti vždy sa budú priateľmi a spriahaf so všetkými čerty, židmi a liberálmi. Bánffyhusári vykonali tiež svoje. Nadžupan netrúfal si víťazstva, preto žiadal od vlády pomce a tá mu vyslala istého Lónyay-a, ktorý hneď začal Tarnóczovské poriadky uvádzaf. Všetkých slúžných rozohnal po obciach a vrátiť sa nesmel ani jeden, lež musel vytrvať v kortešackých prácach a výstrahách medzi dedinčanmi až do konca. Tento nátlak bol príčinou, že 1200 voličov ostalo doma, a mnohí, ktorí aj odišli ku hlasovaniu, nehlasovali ani tak ani tak. S ktorými nevedel si slúžny rady dať, ku tým šiel v noci o 11-ej, opojili ho vínom (akiste kunštovným) aby v okamihu zaspal a takých opojených vykladali ako nejaké

kláty na vozy a lifrovali do svojho tábora. Hľa, tie iste klamstvá a násilia, ako boly pod Bánffy!

Nuž proti takýmto rabovaniám vôťov, treba nám bude brániť sa čo možno po mužský. V roku 96-tom tak chceli robiť liberáli v obci P. Vtedy sa vybralo 20 mladíkov, každý s dobrým kolom aby strážili nebezpečné miesta, z ktorých chudobnejších voličov násilnosťou chceli v noci liberálni korteši odvážaf. Ku tým mladíkom pred žandarmi prehovoril ľudový korteš takto: «Asi traja naši voličia ponosujú sa, že im v noci nedajú pokoj, že chodí okresný tútor so žandarmi a s kočom, aby ich odobrali a že sa preto ti ľudia chudobní musejú schovávať a strachovať. Preto vy pôjdete ta na pomoc. A keď patričný gazda povie tútorovi: pane som na nočnom odpočinku, dajte mi pokoj, oddialte sa, ja neidem nikam — a keď by ale korteš liberálny po dobrotky neuchádzal, má ho právo gazda vyhodíť z domu. Jestli by škrečal a protivil sa, môže upotrebiť i vašu pomoc, a keď by ste sa pri tom pomáhaní museli brániť, za svoje rebrá nech si je potom ten vtieravý nočný raubier zodpovedný. — Chlapci poslúchli, rozišli sa na prosbu patričných napádaných voličov strážif pod návratia, a milý liberál odišiel bez slova aj so žandarmi a viac voličov rabovať sa neopovážil.

Vojna v južnej Afrike. Angli už dávno podmanili Transvaal a prestúpili do Oránžu. Búrsky generál však De-Wett, akosi vrátil sa im za chrbát, a ustavične pokúšal, bil a zajímal po troche anglických vojakov. Roberts nemohol napred nijako. Konečne to zunoval, a poslal Kitchenera s celým vojskom, aby sa vrátil a toho pokúšiteľa De Wettu na každý pád chytil, stoj, čo stoj! A miló Kitchener ta za nim, honil ho kolkosi týždňov, až konečne prišiel mu na stopu celkom z bliza. Ale De Wett mal lepšie kone, ufujazdil preč a medzitým zajal 4000 anglických vojakov a 7 kanónov.

Ľudové shromáždenie bude dňa 26-ho augusta v Puszta sv. Mihályi a druhé v Szent-Eleku. Predsedovať bude Šťefan Szabó kraj. vyslanec. Rečníť budú Dr. Alexander Semadam, pravotár, dr. Fraňo Robitsek pápežský komorník, Františ Bonitz, redaktor a Františ Bisehitz farár.

Vojna v Číne. Europejským spojencom podarilo sa sa zaujať mesto Peking. Celé mesto stojí v plameni. Welvyslancov osvobodili.

Spojencom padlo pri vydobíjaní mesta 62 mrtvých a 121 ranených vojakov.

Japonské oddiele viedli najťažšie boje. Tito od rána až do 1ej hodiny po pol noci neprestajne šturmovali takzvanú severnú bránu mesta, až konečne podarilo sa im preraziť.

Tá štvrt mesta v ktorej cisárovná býva ešte sa nepoddala.

Velvyslanci hovoria, že za posledných 11 dni dvetisíc granátových vystrelov urobili na stavania vyslanstvi.

Týmto by sa môhla vojna v Číne aj skončiť, keby sa europejské vlády chceli uspokojiť. Ale hrabivosť europejských vlád bude snáď chceť to iste čo Anglia v Afrike.

Odpoveď na anonymný list.

Veľactení katolíci! Na váš mne zaslaný anonymný list, v ktorom si sťažujete a sa ponosujete na biskupov a kňazov, ktorí svoje — vlastne cirkevné majetky — pozemky prenajímajú, t. j. do árendy dávajú radšie židom, nežli svojim veriacim kresťanom-katolíkom, — dávam nasledujúcu krátku odpoveď:

Neviem z jakej príčiny biskup a kňaz-farár to činia, musejú k tomu mať veľmi, ale veľmi dôležitú príčinu. Jestli-že to ale len tak zo svedôle, na vzdor veriacim katolíkom činia, máte vedieť, že taký biskup, taký kňaz-farár je neomýľne židovsko-zednárskv liberálny tatár, ktorý rád cibulo-cesnakové masné hrnce vylizuje, bo keby on bol dobrý katolícky kňaz-farár, to by na žiaden pád učiniť nemôhol, bo by mu to jeho kňazské svedomia nijak a nikdy nedopustilo. Katolícky biskup, katolícky kňaz-farár keby mal svedomia, musel by tie cirkevné majetky, pozemky trebárs i o polovicu lacnejšie, radšie svojim veriacim, svojim cirkevníkom, svojim duchovným dietkam prenajať, do árendy dať, nežli židákovi, úhlavným to nepriateľom Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve; keď to ale radšie židákovi, nežli svojim veriacim do árendy dáva, to je znak, že veru katolícké, kňazské svedomie nemá, ale má svedomia židovské, že je židovsko-zednársky liberálny tatár a jako každému židovsko-zednárskeho liberálnemu tatárovi, tak i jemu sú židáci milejší, nežli jeho veriaci, jeho cirkevníci, jeho duchovné dietky, a že jako každý židozednársky liberálny tatár, tak i on rád vylizuje cibulo-cesnakové masné hrnce, a potom dokazuje tým i to, že je špinavý, hnusný jako Judáš lakomec, bo keby nebol taký hnusný a špinavý lakomec, zaiste, žeby — trebárs i o mnoho lacnejšie — tie cirkevné pozemky radšie dal do árendy svojim veriacim, katolíkom, nežli úhlavným, sbesilým nepriateľom katolicizmu — židákovi.

Pravdu máte, keď hovoríte, že vy ku takému biskupovi, ku takému kňazovi-farárovi dôveru mať nemôžete, akože by ste ku takému dôveru mať a jeho milovať mohli, ktorý není vašim dobrým láskavým, milostivým otcem, ale nemilosrdným tyranským otčimom, ktorý židákovi, úhlavným nepriateľom sv. cirkve Kristovej pomáha a vám pomáhať nechce. Veru že o takom biskupovi, kňazovi-farárovi platia tiež slová sv. Pavla apoštola: «*Qui suorum et maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit et est infideli deterior*».

I naša sv. katolícka cirkev zakazuje cirkevné pozemky židákovi prenajímajúc, židákovi do árendy dávať. Poslyšte; Roku 1279. bola v Budíne shromáždená národná synoda, na tejto synode je usneseno: «*Biskupovia a kňazi, ktorí by židom prenajali — t. j. do árendy dali — pozemky, majú byť zosadení zo svojich hodností a exkomunikovaní, svetskí ale páni, ktorí by židom pozemky prenajali, majú byť vyobcovaní z cirkvi až by žida odstránili a sa zaviazali, že nechcú nič so židom mať*».

Neviem, či terajší naši biskupi a kňazi o tomto

usnesení národnej synody r. 1279. v Budíne vydržiavanej vedia. Sotva. Bo keby vedeli, snáď by len mali na toľko svedomia, žeby potom nevydávali cirkevné pozemky do árendy židákovi. Keby tak toto usnesenia národnej synody i teraz u nás v tomto našom sožidovstvom, sozdednársťelom orságu sa zachovávalo, kolkí asi biskupovia a kňazi museli by byť zo svojej biskupskej a kňazskej hodnosti zosadení a exkomunikovaní a kolkí svetskí páni z cirkvi vyobcovaní!? Keby sa toto usnesenie národnej synody i teraz u nás zachovávalo, zaisteže by tu nebolo toľko i morálnej i materiálnej biedy a mizerie jako teraz, dobre by bolo v Maďarságu; biskupi, kňazi a svetskí páni «nemali by so židmi nič», neboli by tu židáci páni, a biskupi, kňazi, svetskí páni a kresťania katolíci jejich pacholci, otroci jako teraz sú; ale čože, keď mnohí biskupi, kňazi, svetskí páni, so židákami sú intímni pajtáši, so židákami sa bratrickujú, hubičkujú, so židákami a židozednárskeho liberálnymi tatármi za jeden remeň fahajú, teda není potom divu, že tu s nami katolíkami tak rapidne dolu vodou ide, že tu katolicizmus už takrečeno na psom triciatku a talmud nad evangelium vífazi.

Toto je moja krátka odpoveď na váš anonymný list. Majte sa dobre! Do milosti Pána Ježiša Krista a do ochrany najsv. pannenskej milej Matky Božej vás porúčajúc, zostávam Váš srdečný priateľ

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

BESEDNICA.

Hory.

Hory, hory, husté hory,
švihlé jedle, smreký, bory!
K vašim stieňom náhlím, chvátam,
keď mi srdce súžba morí.

Tam vo vašom nežnom chiádku
zabudnem lesť sveta hladkú.
Tam tajomná tíš na horkosť
zľavu kvapká kúsi sladkú.

Hory, hory, dumné háje,
lahodného kľudu kraje!
Vy neznáte: podlosť, planstvo,
zlosť ľudí jak ohromná je.

Váš vzduch veje vlúdno, čerstvo,
vták šelestí, hrá sa zverstvo.
Vo vás nerve, nedrancieri
vzteklá zbojnič, hnusné zderstvo.

Hory, hory, zvučné lesy,
u vás duch môj radšej dlie si,
než v pre tlumu sverepého,
kde sa lož, klam, podvod miesi.

Vstred vás sa tak mílo cítim,
šumom, vôňou vnútro sýtím.
Vy ste mieru, blaha skrýšou.
pravým, lúbym duše žítím.

Hory, hory, temné hory,
liekuplné nebies tvory!
prijmite ma, vďačne, verne,
keď som občas rmutný, chorý.

Dlhomír Poľský.

Ženská konferencia pri káve u starej Zaoskovej o politických pohyboch.

(Dokončenie).

Aj tie penzionistky paničky neupijaly by si kávičku, keď by naši ablegáti povedali «holt» penzie už prestanú! Verte mi, ja bych veľmi rada bola, keď by ten môj Ťrešházy mohol ablegátom zostať, to by hneď ináč vyzeralo. Aká to pekná vec, keď taký ablegát môže mať do vyšších kruhov prístup a s veľkými pánni sa môže vyprávať, a dľa známosti potom aj nejakú vysokú službu môže dostať pri banke alebo iných ústavoch ako direktorstvo s 20—30 tisíc zlatkovým platom.

— A keď by sa k tomu ešte môhol dostať za katolíckeho autonómneho vyslanca! Aj tam by sa môhlo niečo ujsť, keď sa budú páni pri sekularizovaných majetkoch cirkevných deliť! Sišla by sa mu veru aj nejaká štátna árenda, nejaké hory, pasienky a role, ktoré skoro zdarma môžu ablegáti dostať do árendy. A keď by sa v Pešti obeznil s nejakým biskupom, zaiste by náš Arpádko, Zoltánko a Hubička zdarma na útraty biskupské sa vyučili. Aká by to bola výhoda! A ja bych si v Pešti len v okne vysedávala a kukala sa po ľuďoch a fumigovala bych takú slúžnu alebo sirotskú; bych im ja ukázala čo som ja!

Počujete Hanka, bolo by nám sveta žiť! By ste musela ku mne chodievať na kávu, vtedy by sme veru nepili cikoriu!

— Môj sa o tom už aj vyprával s farárom aj s notáriusom, žeby oni ľudí nahovárali a mojeho za ablegáta vyvolili. Vtedy by farár isto dostal kanoniú s fažkým zlatým križom, notarius by zostal služným a organista hlavným škôldozorcom stoličným. Môj by prijal program aj ľudovej strany, však by sa dľa neho nemusel držať, môhol by potom na diete aj na druhú stranu prestúpiť. Viete, že politika sa mení. Statočnosť sem, statočnosť tam, to tak robia ablegáti, že prestupujú z jednej strany na druhú dľa toho, aké výhľady sa im ukazujú. Však to viete, že každé hrable len ku sebe hrabú!

— No odpustite pani urodzienka, vy si maľujete zlaté zámky v povetrí, že čoby všeličo mohlo byť z va-

šeho pána manžela Ťrešházyho, keď by on tak mohol tým ablegátom zostať, veď práve sa pojednávalo o tej inkompatibilite ablegátov, a celý šereg ich udali preto.

— Nuž a čo je to tá inkompatibilita ablegátska, keď sa vás smiem pýtať pani Zaosková?

— No vidíte urodzenka, ak sa nenahneváte, ja vám to vysvetlím zreteľne. Vy urodzenka ste veľmi žiarlivá na vašeho pána muža, ako vôbec sme my ženy všetky skoro na našich mužov žiarlivé, a preto vás on včera s kôlom naháňal okolo stodoly a okolo kozlôv, lebo ste na neho striehla, keď sa on za stodolou so slúžkou vyprával, ktorú i tak máte vo veľkom podozrení, že nečestne jedná a mrzutosť v dome robí. Lebo keď váš pán manžel má ženu, on nesmie mať hriješnu známost so žiadnou inou osobou ženskou, tým menej v dome so slúžkou. Teda on a vôbec žiaden manžel nesmie dve alebo aj viac žien ľubiť a obsluhovať alebo poslúchať, lebo to je «inkompatibilita», ktorú 6. a 9. paragraf zákonov Božích zakazuje a zakazujete dľa práva prisahy manželskej aj vy. Teda to sa trpeť nesmie, ani sa to nesnáša so stavom manželským, lebo to je inkompatibilita, ktorá je pokoju, blahu stavu manželského škodlivá a to sa trpeť nemôže. A že je to tak, dôkazom toho je, že vy ste manžela s jazykom, a on zase vás s kôlom chce kapacitovať.

Tak aj my slobodní konštitucionalni občania krajinskí sme veľmi žiarliví na našich ablegátov, ktorých sme si preto tak starostlivo a snáď aj s bitkami vyvolili, by oni svedomite statočno krajinu, kráľa a ľud obsluhovali a o blaho ľudu a o rozkvet krajiny sa bezzistne starali a žiadne iné pobočné frajerky ako: banky, fabriky a iné ústavy boháčov za drahý snáď judášsky groš za 20—30 tisíc zlatých na ujmu a škodu krajiny a ľudu neobsahovali. — Lebo veru tie ústavy a banky len tak bez príčiny nevyhľadávajú sebe ablegátov za direktorov s tak veľkým platom, k tomu by oni aj iných ľudí našly, čo sú im bližší, — ale bez príčiny sa nič nedeje — taký inkompatibilný ablegát potom nehľadá tak na krajinu a na ľud, ale na svoju banku a fabriku, aby tá výhody krajinské mala a nie ľud. Až čítate novinky, dočítate sa o tom dosť, čo sa všeličo postváralo pri takých inkompatibilitách.

— No dočkaj len! Hej! už si ja lepší pozor dám na toho mojeho Ťrešházyho a keď ho ešte raz najdem vyprávať sa za stodolou s takou bankárkou alebo fabrikantkou, hneď jej oči vybarim, lebo také vynášajú von z domu, čo muž a čo oni popadnú a trpí dobrobyt famílie pri takých direktorkách.

— Urodzenka! Žeby váš pán Ťrešházy ľubil byť vyslancom katolíckej autonómie, aby sa môhol vraj deliť v cirkevných majetkoch, to ja verím, ale veru z toho on nič nemá. Lebo keď raz začnú rabovať cirkevné majetky, čili po panský povedano sekularizovať, to židáci pokúpia a Ťrešházymu zostane len «de eadam de ťrešháza», čo mu po rodičoch zostalo a nie po cirkvy. A ľudu potom zostane len farcha, biskupov a kňazov platíť, lebo však ľud tvorí štát a ľud platí do kassi štátnej. A potom taký katolík, aký je váš muž, ktorý krome krstu nič katolíckeho

nemá na sebe, ten by chcel katolícke záležitosti zastupovať? No to veru statočnejší židák by zaiste lepšie zastupoval, ako zlý, planý, naničhodný, dľa mena katolík, ktorého nevidíte v nedelu v kostole, ktorý od sobášu nebol pri sv. spovedi, ktorý v piatok a iné pôstne dni pred ľudom s posmeškami mäso žerie, Bohu sa ruhá, sv. križ, Ježiša Krista, jeho cirkev od pápeža dolu a od biskupa do posledného farára na dedine zneuctuje. Preto seba za mudrého drží, lebo má špinavú papulu a toľko sa modlieva, koľko jeho paripa, na ktorej sa nosí.

Takýchto vyslancov katolíckej autonómie, naša uhorská katolícka cirkev nepotrebuje.

— Dobre hovoríte Hanka — ohlásila sa tetka Dora Trápelka — aj ja mám takého muža, čo len vždy politizuje a sníva sa mu pri flaši, že či by on tiež nemohol byť ablegátom, že však má papulu dosť veľkú a nadávať vie ako bárs aký obšitník, a kto vie vraj nadávať, ten je múdry, lebo sa každý naľaká jeho papule, teda by bol súci, keď by ho chceli ľudia. A pri takejto jeho politike gazdašág zanedbáva, ba ešte mu aj jeden pán ktorý tiež chce byť vyslancom, pán Bolhášy nadal, že vraj sprostý, dotieravý nadutý, surový chrapúň, čo si on myslí o sebe, že keď on oblečie kamgarnové pantalony, že je hneď už aj pánom a múdrom, ako som ja? Obleč ty konský chvost bárs aj do aksamietu, on len konským chvostom zostane, a vola keď aj do Pešte doženú, aj tam len volom bude; a keď kyjanicu položíš na hodvábnu kanapu, ona aj tam len kyjanicou bude.

No pomyslíte si, takéto zneváženie mojeho muža! Veden Bolhášy neni nič lepšie od neho: korhel ako korhel!

— Ja len to hovorím, že vo včerajšom čase všetko nič nestoji — hovorí nato Betka Kocúrová. Mój muž, ktorý ináč bol ľudákom a s ľudovou stranou držal, počal politizovať s pánmí po šenkoch, len vám ho ktorýsi helement nahovoril, by pýtal licenciu na šenk, že môže zbohatnúť ako náš Icik zbohatnúť. Licenciu dostal, ale aj premena sa s ním stala. Prvé čo urobil, začal hneď ľudákom nadávať a len vtedy s nimi držal, keď u neho pili, vtedy aj on bol pri ľudovej strane, «Kresfana» vám viac nedržal, bál sa, že ho obžalujú, preto, a že stratí licenciu, ba aj «Kresfanovi» nadával a odhovárал, by ho nečítali. — A ponač si myslel, že to patrí k liberálnemu hazafišágu nadávať, tak nadával, ako by ho boli najali, aj posmechy robil z viery a všeličo iného, a počal k tomu taký život viesť, že som myslela: no ten mój už rozum trati. Ľudáci keď videli, že mój muž za ich vlastné peniaze im ešte nadáva, z nábožných ich citov posmech robí, vieru tupí a čo na iných vykrikuje, to sám robí; odtiahli sa od neho a išli radšie zase len k Icikovi, ktorý ešte žiadného ľudáka neobrazil. Ja som ho dosť odľahovala: maj pokoj s ľuďmi, nepolitizuj, z ľudí žijeme, ale on nie! Myslel, že ľudia sú povinní ísť k nám. — Obchod nám padol, muž sa mi z dešperácie zpil a včel chodí ako obšitník — tak Boh uponížil jeho pýchu a Icik je len Icikom, čo aj predtím bol.

— Sme my ozaj všetky ženy včel utrápené pri tej nešťastnej politike volebnej!

— Ale prosím vás, už len toľko nepolitizujte a tých vašich mužov už toľko neomáľajte — hovorila Tereza Trúbová.

— No, ty si tá opravdová trúba, skríkly na ňu ostatnie; nuž čo-že sa budeme vyprávať snád ako sa ti sviňa oprasila a ako ti prasce muž pomlčky predal a prepil? Alebo ako ňa muž ohováral u Icika, akou si ty gazdinou, ktorá ani len slamku nezná križom položiť!

— Ale kto? Ja?

— Ano, ty!

— Vy ste všetky klebetnice, len vám drôtený koš dať na hubu! — Z čoho by bola zvada, bitka a nadávačky povstaly, keď by nebol Zaosek do nútra vkročil a zareval:

Čo-že je to tu aký kriek a lomoz? však ja vám dám politizovať, keď vezmem cepy! Stará! porád pakuju von, zasmažka ti prihorela; robotníci sú už tu, čakajú na večeru. Ty kmotra, pakuju domov, detčkovi vypadol cumel, vreští, skoro sa pretrhne a deti si nevedia s ním rady dať. A vy suseda, idte si hyd nakrmíť a kravu podojiť! To my gazdovia ďaleko dovedieme, keď naše baby budú pri kávičke politizovať a domácnosť zanedbávať. Marš vonka!

No, no, no, zkríkla stará Zaosková: ty starý blázon, len vy nepolitizujte pri flaskách a hľadte radšie za polné práce!

— To je čo iného, keď my politizujeme! Babám ale varečka! — a kávová političná konferencia ženská skončila sa s nadávačkami, s nepriateľstvom. Zaosek ukázal dvere a údovia konferencie od jedu mu jedna za druhou ukázaly výsledok konferencie, o čom sa ale statočným ústam hovoriť nedá.

Sdelila

stará Anča Zaosková,
sekletárka spolku politično-kávového.

Na Marianský chrám Višňovský obetovali po 50 kr.

Szidon Igné, Štefania Bacsinszký, Belle Jánosné, Link Istvánné, Szidon Margit, Pútnici zo Sučian 60 kr., Maria Púček, Pavel Súkala, Jezef Roľko, Maria Jakubík, Ján Gábrik, Adam Ozimý, Rakovszký János, N. Rakovszký, Verona Palovčík, Anna Rikáň, Maria Kolárik, Verona Janský, Ondrej Hanuliak, Peter Hričovský, Judita Adamko, Maria Hylík, Ondrej, Paršo, Verona Vráblik, Maria Mišik, Terezia Paulija, Maria Ballay, Baltazar Kuklo, Imrich Kostelný, Ján Čelko, Františka Hlubocký, Štefan Blaško, Jozef Špecik, Anna Majtán, Ján Rendár, Anna Smolka, Žofia Hanuliak, Anna Rikáň, Ďula Korček, Vincent Korček, Anton Kasík, Žofia Hajko, Františka Hlubocký, Maria Rovňánek, Ondrej Kanitra, Pútnici z Hrabového, Anna Špolec, Antonia Turček, Baltazar Kudla, Ján Oškerda, Maria Michaelik.

Odplaf ím Rodičko Božia!

Na chlieb sv. Antona poslali: Agneša Boroš 2 kor., Jozefina Valek 1 kor., Ignác Gašparik 1 korunu.

CHÝRNIK.

Vyznačenie pánu Zmeškálovi. To vyznačenie je nie s hora, nie od vrchnosti, lež od ľudu dobrého slovenského, ktorému je Zmeškál otcem-apostolom. Na pamiatku piliš-svätokrižského (Mlýnky) shromaždenia dal shotoviť tamojší náš ľud umelecký pamätný obraz. Na ňom jesto čiastka kraju križského znázornená s krojom ľudu, v prostrediu sú podpisy a na spodku je podarená podobizeň pána Zmeškála. Toto vyznačenie mu bude iste milšie, nežli vyznačenia liberálov, ktoré za hriechy proti národu dávať zvykli.

† **Franc Bulla**, čestný kanonik a bývalý farár turčiansko-sv.-marský, rodofub úprimný, zakladateľ b. Matice Slovenskej a slovenského gymnásia v Kláštore pod Zniomom, zomrel dňa 14. t. m. na Starých Horách, kde žil na odpočinku, v 84. roku. Bulla bol široko-ďaleko známy, ako nasledovník slávneho Mađvu, v liečení rozličných nemocí. Večná mu pamäť!

Prvý odmenu, vyhral na dostihoch mladých vsadzačov tlačiarne Stephaneumu Jozef *Matuskovich*, mladší vsadzač «Kresfana».

Púť. Roku tohoto konať sa bude sv. púť podhorská do Mariacelly nasledujúcim spôsobom: 5-ho septembra — jakožto v deň začiatku sv. púti nech každý, ktorý chce sa pripojiť k processii, sa dostaví k prvému raňajšiemu vlaku idúcemu z Trnavi do Prešporku; kartu nech si vymení hneď do Viedne. V Prešporku jak prijde peštansko-viedeňský vlak, hneď musíme presedať a dovezeme sa do Viedne na Staatsbahn o 9 hodine; odtiaľ pôjdeme na Südbahn, takže o 12 hodine na poludne budeme v Mödlingu, tam budeme obedovať a pôjdeme do sv. Krížov na noc, 6-ho septembra skoro ráno vstaneme a sme v Maria-Hafenbergu na sv. omšách. Odtiaľ pôjdeme peši do Altenmarku; tu sadneme na železnicu a na poludne sme v Lilienfelde, t. j. u Ježiš, Maria, Jozef. Odtiaľ pôjdeme peši už do neďalakej Mariacelly, kam prijdeme 7-ho septembra na večer a 8-ho t. j. na deň «narodenia P. Marie» budeme tam celý deň. 9-ho septembra ráno pôjdeme odtiaľ peši do Scheibsu, tam sadneme na železnicu a povezeme sa, kto bude chcel do Marie Taferl, komu bude ale vóla ku Sv. Trojici. Cesta sem a tam bude stáť 4 zl. 50 kr. r. č. Kto pôjde ale ku Sv. Trojici, ten bude museť platiť viac. V Pezinku, dňa 5-ho augusta 1900. P. *Simon Cserny*, Quardián. *Ján Slezák*, vodca processie.

Nešťastie na poľovačke. Gejza Füzeséry na poľovačke v Smokovciach náhodou zastrelil viedeňského súkromníka Flescha. Vyšetrujúci sudca levočský ponechal Füzeséryho na svobode, keď mu sľúbil, že sa nevzdiali z mesta. Ale Füzeséry razom zmizol. Dali ho hľadať

doma v Nitre, ale ani tam ho nenašli. Nariadili teda prekatáť byt Füzeséryho a shabať celú jeho privátnu korespondenciu.

Prameň petroleja otvorili v chotári Horného Komárnika v Sariši. Víťali tam už od roka, až konečne po tieto dni v hĺbke 554 metrov vynoril sa prúd čistého petroleja. Prameň zdá sa byť veľmi bohatým, lebo v prvý deň za 24 hodín nachytali 124 sudov petroleja. Každý sud mal obsah 160 litrov.

Defraudant vo veľkom. M. Kleiner defraudoval 320.000 korún na škodu rytiera Oskára Stöhlara a ušiel do Ameriky. Kleiner bol tuhým novomaďarským vlastencom, kým býval v Pešti; teraz hlása maďarské vlastenectvo a slávu v Amerike. «Itt élned és halnod kell», tak sa zdá, nie je pre nových Maďarov; pre tých je lepšie heslo Nemcov, že «Ubi bene, ibi patria».

Nitrianskí diví liberáli. Hlavný župan nitriansky, Vil. Thuróczy, usporiadateľ volieb à la Szalavszky & comp., ako známo, slávil desaťročné jubileum svojho županovania = bašovania. Nitriansky biskup Imrich Bende pozdravil jubilanta telegraficky. Telegramm biskupov bol čítaný v prítomnosti hlavného župana a veľkej spoločnosti a po prečítaní dokonale ho vyabcúgovali. Toto neslužné, ba nevzdelané chovanie sa niekdajších Bánffy-husárov tak rozhnevalo kňazstvo nitrianske, že zaprotestovalo proti takému insultu svojho biskupa. Pán biskup môhol pozdrav svoj súkromne županovi, ved aj pri trenčiankej birmovke môhol sa naučiť poznať nitrianskych liberálnych pánov.

Požiar zúril dňa 14. t. m. v Sabinove v Šariši; vyše 100 domov s bočnými budovami ľahlo popolom.

Nebezpečný krčmár. Vo veľkej krčme vo Sv. Vavrinci (pri Pešti) povadili a pobili sa šuhajci a prali sa ďalej. Vtedy krčmár schytil revolver a strelil medzi bojujúcich, a zastrelil robotníka Antona Zanála.

Nové Zámky proti Nitre. Otázka, kde má byť postavený justičný palác v Nitre, natolko rozvlnila myseľ, že povstala druhá vážna otázka: ak mesto Nitra neodholá sa k ohromným obetiam, aké minister žiada, či súdna stolica nemala by sa preniesť z Nitry do Nových Zámkov? Nám sa zdá, že to len strašiak. Ale Nové Zámky ponúkajú nž ministromi polštvrta jutrový pozemok na stavbu paláca zdarma.

Nové gymnásium založil minister výučby v Baláž-Darmotách. Prvá trieda otvorí sa v septembri a postupne vyvinie sa v štátne vyššie gymnásium.

Najnovšie nariadenie matrikárom nakladá, aby v prípade, že nemožno vypátrať priezvisko matky nezákonného dieťaťa, tomuto dalo sa také maďarské znejúce priezvisko, ktoré matka dieťaťa matrikárovi udá, predpokladajúc, že sa ono zásadám, pri maďarčení mien sledevaným, neprotivi. Takto vybrané maďarsky znejúce priezvisko vnesie sa potom do krtnej knižky nezákonného dieťaťa.

Exofficier lúpežníkom. Stolice torontálska, temešská a krašovská byly za dlhý čas znepokojované dobre sriadenou lúpežnickou byndou. Žandarmeria nijak nemohla

prichytiť zlodějov, až konečne po tieto dni segedínska polícia chytila Gottfrieda Hrazdila, hlavného vodu lúpežníckej bandy. Už vysedel 22 rokov v rozličných žalároch. Posledne bol vo viedeňskej trestnici, ale odtiaľ uskočil. — Polícia bielokostolská hneď na to chytila i druhého vodu tejže bandy Karola Willnera, obyvateľa vršeckého. Willner bol nadporučikom pri vojsku, ale pre všelijaké kúsky musel vojsko opustiť. Odtedy klesal vždy hlbšie, až konečne slal sa kompanom Hrazdilovým.

Nové mesto so sriadeným magistrátom. Stará Lubovňa v Spiši, čo bola si svojim časom zameškala, teraz hlási sa o ztratené právo, aby uzatá bola za mesto so sriadeným magistrátom. Ministerpredseda Széll prosbe vyhovel a zanedlho prevedie sa tam volba mešťanostu.

Div stavby hotujú teraz v Amerike, a síce most ponad vodopád Niagary. Hlavný oblúk ponad priepasť bude mať rozsiahlosť 264·6 metra a chodba bude 58·56 metra nad hladinou vody. Okrem tohoto ohromného obluku budú ešte dva pribrežné obluky, ktorých rozsiahlosť bude 64·05 a 57·95 metra.

Neprenáhli sa! Do jedného obchodného domu prišiel kupec kupovať bavlnu. Obchodník mu jej navázil, a kupec si ju napechal do mecha (vrecu), poďav obchodníkovi banknótu na zapltenie kúpy. Obchodník odišiel do bočnej izby pre drobné peniaze, aby mohol utržené podržať, ostatok ale kupcovi navrátiť. Medzi tým časom, čo sa obchodník bavil v bočnej izbe, kupec sa obzeral: či by mohol niečo kúpiť i za «dlhé prsty?» Neďaleko neho ležal kruh švajciarskeho syra. Siahol po ňom a fék s ním do mecha. Neprišlo mu ani na myseľ, že v bočnej izbe naproti dverám, ktoré obchodník nechal za sebou otvorené, visí zrkadlo, v ktorom obchodník videl, čo stvára kupec s nekúpeným tovarom. Obchodník teraz prišiel do rozpakov a rozmýšľal: «Uderiť naňho z hurta? Ztratím v ňom na ďalej odberateľa. Neprenáhliť sa!» Docela chladnokrevne vrátil sa do krámskej izby a s tvárou veselou, jako by sa nič nebolo prihodilo, priblížil sa ku kupcovi. Vyplatil mu ostatok z banknóty a dal sa s ním zdvorile do reči. Keď sa kupec chystal odniesť mech, obchodník ponukol sa mu k posluhe. «Počkajte priateľu, pomôžem vám naložiť mech na vóz!» chytil sa obchodník mecha. «Nebol bych si ani myslel, že je tak ťažký. Kto vie, či som pri vážení nechybil na váhe? Viete čo? Odvážim ho ešte raz.» «Ale, neviem prečo? držal kupec mech. «Zdá sa mi byť ťažší aspoň o 6 kilo,» poznamenal obchodník. «Neprištávate li na to, vezdľmem z mecha von aspoň za 6 kilo bavlny.» «Ja som zaviazal mech, a nebudem ho viac rozväzovať,» odpovedal kupec. «Keď je tak, nuž musíte mi priplatiť ešte za tých 6 kilo bavlny.» pravil obchodník. «Nedbám,» odvetil kupec. «Však sa u mňa i ten prebytok mine. Podržim tovar celý, jako je.» Tým spôsobom kupec priplatil na 6 kilo bavlny a namyslel si, že jeho krádež nie je vyzradená; obchodník s miešaným tovarom prišiel k náhrade škody, bez toho žeby bol kradoša zahanbil a sebe odcudzil. Nenie teda dobre prenáhliť sa.

Zlý strach. Pri terajších slávnostiach v Ostrihome bola upotrebená veľká massa vojska, žandarmerie a polície. Všetky hlavnejšie ulice, most ponad Dunaj byly

uzavreté tak, že tisíce cudzích, ktorí prišli podívať sa na slávnosť, boli vtisnutí do bočných uličiek a nevideli ničoho. Udaly sa i veselé, ale patričným nemilé výstupy. Tak n. pr. žandári pristavili kočiar ministra Darányiho a nedajbože pustil ho. Darma dovoľával sa minister na svoje postavenie, svoje meno a že on musí na každý pád do mesta. Žandár nepustil, a minister ani by sa nebol dostal dnu, nech náhodou nezjaví sa tam ostrihonský vyslanec Frey, ktorého žandár poznal a ktorý potom poučil žandára, že minister Darányi nie je anarchikom. Podobne povodilo sa štátnemu sekretárovi v ministerstve honvédov, teda bezprostrednému predstaviteľnému uhorskej žandarmerie. Keď jeho kočiar dojachal k mostu, žandár pristavil ho. «Ďalej!» komandoval štátny sekretár Gromon, ale žandár nepustil. «Nepoznáte ma?» — «Nie!» odvrkol žandár. — «Ale by ste mali poznať svojho predstaveného, som štátny sekretár Gromon!» Darma, žandár nepustil, až na krik dobehol officier, ktorý potom vyprostredkoval priechod Gromonovi. I primas Vaszary mal malú neprijemnosť. Kardinálsky klobúk zabudol si v Pešťbudíne, a musel ho mať, lebo mal vítať zástupcu kráľovho. Ceremoniár s najbližším rýchlikom zaviezol sa teda do Pešti pre kardinálsky klobúk. Keď sa navrátil, ulice byly už uzavreté a žandári nechceli ko pustit. «I v kňazskom rúchu», húpali, «môže tréť anarchista, a v škatuli môže byť všeličo.» Na mnohé prosenie a vykladanie prepustili ceremoniára; no musel im i škatulu otvoriť, a ponevač nemal kľuča od nej, musel ju vylámať. Ale sa oneskoril a primas musel prijať arciknieža Fridricha s hlavou obnaženou. Štyria ľudia museli mať veľmi podozrivé anarchistické tváre, lebo ich polícia zajala, a prepustili ich len vtedy, keď sa legitimovali ako ľudia celkom nevinní.

S bojišťa v južnej Afrike «Schwáb. Merk.» sdeľuje privátny list istého Švajciara, v ktorom medziiným píše: «Kdekoľvek človek dôjde, počuť len o vojne; je to, ako by čertov vypustili z pekla. Mám vám o celej našej biede rozprávať? Anglickí vojaci na rozkaz svojich predstaviteľných túlajú sa po krajine. Keď prídu k farme, dajú si vyvolať farmera. A ponevač sa tento pri svojom kommande na bojišti nachodí, oznámia jeho žene, aby si behom 5 minút popakovala to najpotrebnejšie, potom ale aby odišla z domu. Keď sa to stalo, podpalia dom a statok odženú. Ženy a deti obyčajne od veľkého ľaku dajú krátkemu termínu uplynúť, bez toho, že by si dačo byly vyniesly, a tak potom ostanú bez prístrešia a len o tom, čo na sebe majú. Stalo sa i to, že takáto tlupa anglických vojakov prišla pred farmu, v ktorej žena pracovala kú pôrodu. Vojaci nemali milosrdenstva, a keď zničili dom, odišli a ženu nechali bez prístrešia s malými dieťkami a domorodým chlapcom. Mladý Kaffer z ratolestí spravil ochrannú strechu, aby rodička bola koľko tolko chránená. A toto faktum nestojí osamelé — mohol by som ešte inakšie historiky rozprávať, ale pero spiera sa opisovať také ukrutnosti. A Anglia trpí to! Všetky tieto strašné skutky naplňujú srdcia Bürov takou nenávisťou oproti Angličanom, ktorá časom strašné pomsty vyvolá.»

Upozornenie. 30. číslo «Zólyom és Vidéke» píše: «Behom zábavy rim. katol. mládeže predseda, p. Jozef Velik, oduševnenými slovami povzbudzoval prítomných, by k uskutočneniu nádejného katol. spolku so svojej strany všetko možné vykonali, ktorý spolok bude v prvom rade proti agitátorstvu čeliť, a najmä to bude jeho cieľom, by maďaronského ducha v svojich členoch napomáhal.» — Ide tedy o maďarizáciu, však to chutí židom najlepšie a nie o napomoženie kresťanského ducha a mravov. Pozor pri voľbe predsedu!!

Púť do Ríma. Mnoho hornoviedieckých katolíkov hlásilo sa u svojich duchovných aj u «Kresťana» s tou žiadosťou, že by ľúbili do Ríma putovať. Aby žiadosti tejto vyhovel sa, viacerí pp. duchovní z horných strán zaujali sa veci tej a postarali sa o to, aby púť tento čím správnejšie a na koľko len možno v dobrom poriadku sa usporiadal. Z tohoto ohľadu obrátili sa na p. Porubského, rodáka nášho, ktorý študuje ako milosrdný lekárstvu a je už pomocným lekárom u boku dvorného lekára Jeho Svätosti Pápeža. Tento rodolub s neslýchanou radosťou privoláva všetkých rodákov svojich a sľubuje, že vo všetkom pôjde nám na ruku aj u samého sv. Otea. Početní duchovní vaši strojajú sa vás sprovádzať, aby ste v ničom ukrátení neboli. Púť pohne sa z Pešte 30-ho septembra cez Rijeku (Fiume) Anconu do Ríma a nazad tou istou cestou pôjde. Trovy sú nie veľké: Za cestu sematam, za hospodu a stravovanie, tiež povoz (omnibus) a sprievodčikov (ciceroni) platí sa na I. triede 78 zl., na II. triede 62 zl., na III. triede 38 zl. 50 kr. Kto by chcel aj do Loreta, nadplatí na I. triedu 3 zl. 60 kr., na II-hú 2 zl. 50 kr. a na III-tiu 1 zl. 80 kr. Do Neapola a Pompéji nadplatky sú na I-ej 19 zl. 50 kr., na II-ej 17 zl. a na III-ej 13 zl. Zdržovanie sa v Ríme potrvá 5 dni. Kto teda chce sa súčasťníť, na každý pád nech prihlási sa do **10-ho septembra** teda čím skorej. Prihlasy máte poslať takto: *Római zarándoklat-iroda, Trencsén.* Tiež každý nech udá, koľko chce talianskych peňazí sebe zameniť. K prihlasom pošlite i peniaze alebo aspoň istú čiastku (5 zl.) Len keď sa chytró obrátite, bude možno vyhnúť všelikým zmatkom, aké pri púťoch mnohých bývajú. Sľúbené máme i polovičaté karty na železnicu do Pešte. Obširný program rozpošleme všetkým, ktorí sa prihlásia. (No keď Pán Boh dá zdravia, to pôjdem i ja. R.)

Prekrštenie. V Illave dňa 11-ho t. m. prekrstila sa slečna Karolina Weiner. Pri tejto príležitosti veľmi dojmavú kázeň máľ vp. Žigo *Recska* tamojši kaplán. Srdečne vítame novú katolíčku! Ale Bánffy a jeho husári budú nariekaf.

Požiar. Dňa 10-ho t. m. zhorely v Rybanoch (Trenčianska stolica) 3 pajty aj v nich sa nachádzajúce zbožie, krma, slama at.d. Škoda obnáša 4000 korún. Rýchlo na pomoc prispevším obecným aj okolítným hasičom podarilo sa oheň lokalizovať. Dĺžno pripomenúť, že v Rybanoch, kde je v obci vyše 100 párov koní, navzdor všetkého namáhania obecného p. rychtára, len veľmi ťažko sa z blízkých studní do dvoch striekačiek voda dostala

a len obetivostí hasičov, ktorí dve striekačky spojili a rovno zo studni jeden druhému vodu dodávali, sa môže ďakovať, že oheň ďalších rozmerov nemal.

Uznanie slovenskému obecnstvu. Uhorský kráľovský minister náboženstva a vyučovania.

Číslo 48946.

S odvolaním sa na predostretie odo dňa 30. marca 1899 p. č. 29 a odo dňa 26. apríla 1900 p. č. 91 týmto uvedomujem blhr. predsedníctvo, že vzal som v odobrúajúcu známosť obe zprávy o činnosti pod jeho vedením nachádzajúcej sa spoločnosti z rokov 1898 a 1899.

V zpráve na rok 1899 upútala pozornosť moju zvlášte tá obetivosť, s ktorou obecnstvo voči museumu sa chovalo, jeho vedecké úkony napomáhalo, 4468 kusmi rozmnožiac jeho zbierky. Tejto šlachetnej zaujatosti záujmy musea s pozornosťou sledujúceho obecnstva vyslovujem svoju úplnú spokojnosť a uznanie.

Budapešť, 19. júla 1900.

Za ministra:

Zsilinszky v. r. štátny sekretár.

Blahorodému predsedníctvu turčiansko-sv.-martinskej Museálnej slovenskej spoločnosti v Turčianskom Sv. Martine.

Nemčina v Uhorsku. Veliteľstvo pešťbudinskej kassárne Ferdinandovej upravilo na matrikársky úrad budínsky prípis nemecký. Matrikársky úrad zaslal prípis nazpät nevybavený, lebo že on nemecké prípisy nevybavuje. Následkom toho veliteľstvo pešťbudinskeho vojenského sboru zažalovalo matrikársky úrad u ministra vnútra, ktorý potom naložil mešťanostovi, aby rozkázal matrikárske mu úradu bezodkladne vybaviť onen prípis. Minister vnútra súčasne naložil mešťanostovi, aby poučil orgány jemu podriadené, že rečou vojska je nemecká, nasledovne prípisy vojska, v nemeckej reči osnované, musia byť prijímané a riadne vybavované.

Vážne pre ct. obecnstvo. Müllerov dupplovano-elektromagnetický kríž aei hviezda R. B. Nr. 86967, ktorý po celom Uhorsku oblúbený jest, má dnes jedno vysvedčenie po ruke, ktoré dôslovne uvádzame: Ctený Pán Müller! Nemôžem zamlčať, abych Vám moju najsrdečnejšiu vďaku nevyšlovl, lebo jestli na svete učinlivého lieku jesto, nenie možno aby Váš prevýšil. Na jar tohoto roku bola moja matka, ktorá na žalúdok trpela a lúpaním napadnutá bola už tak zle, že vôbec nemali sme nádeje našu milovanú maťku životu udržať. Bola ona viac kostre ľudskej podobná a nemôhla žiadným údom hýbať. Hladal som utočište u Vášho liečivého aparátu križa to elektromagnetického R. B. Nr. 86967 a zkusil som ku môjmu najväčšiemu zadiveniu, že moja matka po štvortýždňovom nosení Vášho aparátu lôžko opustila a teraz sa chvála Bohu docela zdravo a dobre cíti. Ani nenie možno dostatočne na srdce klásť každému, kto na také choroby trpi. by sa na Vás obrátil a Váš požehnaný aparát sebe obstaral. Prijmite Pane Müller, v mene našej rodiny ešte raz našu najsrdečnejšiu vďaku, a milý Pán Boh nech Vám žehná a za Váš vynález sa Vám odplati. Značím sa s povďačnosťou a úctou Juro Barth v. r. ve Baračke dňa 18. júla 1900.

DOPISY.

Dôstojný Pán Redaktor!

Z Kraja.

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich pár riadkov pre všeobecné dobré a slávu cirkve.

Svätý Otec ráčil nám na srdce položiť čím najpílnnejšie pestovanie spisby cestou novín a zároveň i knihami, u nás teda slovenskými a inde inými. Lebo kto za našich dní nič nečíta, ten zaostáva a je v oči čítaným a vzdelaným ľuďom hlúpym tmárom, ktorý je poľutovania hodný a predsa ho svet len vysmeje, pretože potupy hodný je ten, kto sám sebe nechce dobre, zanedbáva sa a zakrpatie duševne i hmotne.

My Slováci máme cirkevno-katolícky spolok, tak rečený spolok sv. Vojtecha čili Adalberta, ktorý vydáva spisy a knižky náboženské, ale z príčiny tej, že nepostupuje s pokrokom ducha času, tak jalove pracuje, že je to ohľadom na iné cudzorečové domáce a ešte viacej zahraničné podobné ústavy až na pohoršenie a horké rozzelenie sa nad našou nespôsobnosťou.

Aby sa tejto zaostalosti odpomôhlo, uznal som za nutné nasledovné návrhy sl. predsedníctvu oznámiť, ktoré aj verejne uvádzam na všeobecnú známosť, aby každý, kto sa o prospech nášho katolíckeho ľudu slovenského zaujíma vedel zaujať stanovisko za dobrú snahu. Predostretie toto teda takto zneje: «Velkomožný Pane Predseda! Ponevác v ozname ohlas o valnom shromaždení na 28/VIII. b. r. vypísanom, obsahujúcom čítam, že návrhy voľnému shromaždeniu predniesť zamýšľané veľkomožnému Predsedníctvu vopred oznámiť treba, preto som tak smelý s nasledujúcimi návrhmi predstúpiť a ponížené prosím, by ste takové sl. val. shromaždeniu predniesť ráčili. — 1. Ponevác z dosavadného vedenia spolku sv. Adalberta (Vojtecha) zreteľne a neodškriepitelne vysvitá, že je zavedovanie okolo tohto spolku rozhodne chybné a nedostatočné, a tak rozkvet spolku z príčiny tej nemožný, tento nedostatok ale neodtajiteľne v nedostatočnosti už vyčerpaných síl hlavného jednatela p. T. Ottu Matyenauera leží, ktorý je ustavične chorľavý, nevládny a okrem toho mnohostranne zamestnaný: preto v záujme ríchlejšieho pokroku osvety katolíckeho slovenského národa v Uhrách a po celom svete navrhujem: menovanému pánovi poďakovať sa za jeho dosavadné služby, odhlasovať mu buďto 500 korunovú ročnú penziu alebo 2000 korunovú odbavnú raz navždy dľa toho, čo mu lepšie zodpovie ohľadom na jeho početnú rodinu, a vyvoliť iného hl. jednatela na jeho miesto v osobe pána Antona Bieleka, redaktora «Ludových Novín» z Turčianskeho sv. Martina s ročným platom 1000 korun. — 2. Ponevác príčiny tie, na základe ktorých som už pred viac rokmi popri predložených zovrubných výpočtoch a

preukázaní veľkého prospechu navrhoval zariadenie svojej vlastnej spolkovej tlačiarne a knižkupectva dosiaľ nie len neprestaly, ale oprotivne aj na základe vznešenej nárady sv. Otea, slávne panujúceho pápeža Leva XIII. o literárnom účinkovaní medzi katolíctvom znejúcej sa nevyslovne rozmnožily, preto navrhujem: aby valné shromaždenie, uznajúc užitočnosť takejto tlačiarne a knižkupectva svojského, uzavrelo tak svoju vlastnú spolkovú tlačiareň, ako aj knižkupectvo bez odkladu zariadiť a s usporiadaním týchto ustanovizní výbor poverilo bez ohľadu na to, či spolok má svoj dom, lebo nie. — Po 3. Ponevác spolok náš má dost majetku, aby si svoj vlastný príbytok mohol zaopatřit a teraz platené prenájomné zgzadzovať a svoju domácnosť pohodlne zariadiť, preto navrhujem: aby sl. val. shromaždenie uzavrelo zakúpiť čím najskorej pre spolok svoj vlastný dom za slušnú cenu bez všetkej nádhery stavaného jedine so zreteľom na čím rozsiahlejší priestor pozemku a svetla Božieho, do ktorého by sa potom celá správa, knižtlačiareň a knižkupectvo preniesť a premiestniť mohlo. — So slušnou úctou značím sa v Békásmegeyeri, dňa 15. aug. 1900. Vašej Velkomožnosti pánu II. predsedovi ponížený ctiteľ František Kabina, pravotár a úd spolku sv. Adalberta (Vojtecha).

V Bojniciach.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Veľmi povďační sme vám, že výstupky a násilnosti politických vrchností vo vašom obľúbenom časopise karháte.

Čo ste v 30-tom č. Krestana o zelenom Filbergerovi písal, to bolo všetko pravda, lebo už skutočne ten notárius vzal si za ženu spomenutú v tom dopise chudobnú rodinu Filbergerovú, a skutočne za odmenu obdržal stanicu notariatskú beljanskú. To je u nás hľa taký poriadok, že notariušské stanice dávajú sa slúžnovským rodinám bez všetkej stydatosti.

Aj to je pravda, že ten slúžny nezná žiadnej hanby, môže ho tuším do zadku vykopať, do očí mu napľuf, on nedbá na nič a pokračuje na svevolných chodníkoch, akoby to nič. Keby to druhý, len trochu citlivý človek bol, nuž bol by aspoň pomeškal s tým sobášom — ale nie, on si vopchal do vrecka i to, že sa v tom dopise povedalo o ňom, že strasie všetko zo seba, ako keď psa oblejú vodou. Nuž aj pán zelený navzdor všetkým odporom ešte sám šiel na voľbu svojho švagra-notára a po voľbe dal sa do karát s chudobnými učiteľmi, ktorých o všetky peniaze priviedol. Jeden, ktorý sa na tom pohoršil, rozumne káral svojich súdruhov, že načo vraj hrajú s takým vtákom, ktorý z karát žije, ktorý každodenne v prievidzkej krčme so židmi sa kartuje. Nuž ale bánffyhusárovi, ktorý je sprisaháný člen protikresťanskej aj protivládnej židovsko-kalvinskej bandy, strojacej sa založiť v Uhorsku židovsko-kalvinskú republiku — to už

tak svedčí! — Ale aj nám bojničanom taký pekný kúsok spravil. Ani sme sa nenazdali, len nám posadil babu do obce. Mysleli sme, že je to stoličná a že ju stolica bude platif, keď nám ju poslali — ale veru plat pre ňu zavesili na krk nám. Naše ženy, ktoré neboly spokojné s takým poriadkom, zadaly prosbu na nadžupana, ktorý odmrštil prosbu s tým, že keď si ju obec vyvolila, on nemôže ju odstrániť. — A to veru nenie žiadna pravda, lebo sme my babu nikedy nevolili — to všetko spravil pán slúžny s notárom a ľudu sa ani neopýtal; včul sa teda nemôžeme sbaviť škrapy a prinútení sme až na vysoké ministerium sa obrátiť.

A podobne nám vykonal aj s rychtárskou volbou. Kandidoval len jedného, ktorý majetku nemá a ktorého mešťania dokonca nechceli. Hovoril, že vraj on (slúžny) zaň dobre stojí. Načo mu jeden mešťan odvetil: na vaše dobrestanie nedáme nič, lebo vy práve tak nemáte nič, jako aj rychtár.

A tento zelený kunštár ešte sa opováži nám ablegáta natiskať, akéhosi Markohúta či ako mu vravia, ktorého tu nik nepozná a o ktorom počúvame, že ani našej reči sa nerozumie. Tohoto nám neznámeho vtáka Markohúta aj gr. Pállfy odporúča a podporuje, ten istý Pállfy, ktorý bol predsedom liberálneho shromaždenia kedysi v Pešti, kde cigánili, že celá krajina sa bláznivo ruje o cirkevopolitické novoty.

No, to by bola veru pekná turecká paráda, keď by si ľud vyvolil za ablegáta na miesto poriadného kresťanského človeka tam kadejakého kohúta, ktorý snáď po liberálsky zakikirika keď má pršať liberálna manna z obrokového vreca liberálov, ale ktorého kikirikaniu náš slovenský ľud ani za mak nerozumie. Ale za ktorého Anciaša by sme ho volili? Hádám k vôli grófovi, ktorý s večitými pravotami trápi a prenasleduje bojničanov, tužičanov, kosovcov a iných chudobných ľudí? To by sme si pekného hada vpustili za nadržá! — Vy pane Filherberger, idte si s vašim kandidátom bárs aj do Trantárie alebo do Hastrdámu medzi vašich voňavých miláčkov, tí ho iste vyvolia, ale my nikdy a nikdy!! Čo-že si myslíte, že tu máte samých kopaničiarov a truburohov — jako ste nás vraj kdesi učtil — a že nás vašimi podlizačskými rečmi zavediete jako dobrých bláznov? Ach, ach, môj milý páno! veru aj sedliak má statočnosti aj tolko jako desať slúžnych a kohútov; zradcom sa nestane a strachovať poriadný človek sa nemá čo. Vy, ktorí občianské práva tak svevolne šliapete nohama, nemáte sa čo podlizovať, lebo kto ma ovalí kôlom po hlave, ten mi darmo bude oblyzovať moju rozplakanú zadniu tvár, veru hlava mňa boľeť preto neprestane.

Jeden bojničan.

Rovné.

Slavná Redakcia!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Následkom viacdnového sdržovania sa v kúpele ražeckom, som mal dobrú príležitosť sa ísť na to židovsko-

liberálne shromaždenie, ktoré sa v mestečku Ražec dňa 5. augusta vydržovalo zďaleka sa podívať. Toto shromaždenie, ako to liberáli s hrdosťou menovali, bolo v pravom smysle slova pekná komedia, pri ktorej medvedí a opice tancujú. Bolo počuť pískanie, tleskanie s rukama a všelijaké posmešné výrazy. Prvý rečník bol terajší vyslanec Valér Šmialovský, ktorý sa vychvaľoval, čo dobrého za tých 13 rokov čo vyslancom bol prekonal aj svojou železnicou žilinsko-ražeckou, druhý rečník Pecháň, vyprával o liberálnej národnohospodárskej politike, konečne vystúpil s peknou rečičkou Imrich Hajdín, ktorý sa najviac s ľudovou stránkou zaoberal, ktorej účinkovanie dľa liberálneho smýšľania očiernti sa usiloval, pričom sa aj pekne zahvízdalo. Po skončení tejto peknej komedie sa toto pekné obecenstvo na dobrú večierku do ražeckých Teplíc vybralo, kde sa pri dobrom vinku a košírovaných viršloch pekne až do bieleho rána toastovalo. Taktó vyzieralo liberálne shromaždenie.

Pripomenúť musím ale aj tú okolnosť, že sa ešte aj u nás takí Judaši nachádzajú, čo so židmi a s liberalmi za jeden remeň fahajú; žiaľ Bohu sa aj takí z Rovného našli, čo sa aktívne v tejto ražeckej židovskej liberalnej komedie účastnili — pri druhej príležitosti ich aj menovite vyjavím. Bola to vraj rovňanská inteligencia, čo liberálom eljenuvali a pri viršloch a dobrom nápoje zdravia liberálnom a židom vinšovali. Či my musíme na našich rovňanských vrchoch toho krivého učiteľa výdržovať, či jemu aj pristane učiteľom byť? Jemu pristane — čo bolo predošle jeho zamestnanie — u krivonosov ošipané opatrovať. Jako je taký učiteľ možný naže dietky k dobrému priučať, keď on sám za celý rok do chrámu Pána nenazre? *Šemega.*

Odkazy redakcie.

Zaosek sedliak. Len by som Vás ľúbil vidieť keď píšete a z ktorého helomenta tie povykrucované nápady beriete. Tento článok o ražeckom shromaždení hneď uverejníme. Boh Vás živ! Predsa by sa mali vaše spisy vydať!

J. Cs. v N. R. Thüringia. Píšete nemeckými literami a poľskými. Musíme dopis napred vyslabikovať.

Straceny. Nuž dobre. Vyhladáme ten dopis a uverejníme. Keby vte videl tú hromadu listov čo vždy prichádzajú a uverejnené byť nemôžu, by ste nás aj lutoval. Veď nám je to tiež nesmierne ľúto mnohým dopisovateľom nemôžeme vyhovieť.

P. B. «Kresťan», ako časopis ľudovej strany musí brať ohľad na politické pomery, teda musí byť obozretný. Dopis by prejavoval, že bol písaný nie nám. Ani ho taktó nemôžeme uverejniť, volačo musíme na ňom prerábať.

Zvedavý. Ak vám poslala tlačiareň viac Hlasov Rojkových, to nenie zdarma, lebo vy by ste to mal odpredať a peniaze tlačiarňi odoslať, alebo rozdať ovšem že nie ako darovanú vec, lež jako vami zaplatenú. Teda sa ráta na obetivosť vašu.

Pút' do Paray le Monial-u, Lourdu, Einsiedeln-u a Wilten-u.

Odehod **24-ho augusta**. Cesta povedie na Viedeň, Linz, Innomosty, Einsiedeln, Zürich, Genf—Paray—Lyon—Toulouse—Lourdes a pri návrate na Wilten pri Innomostach. — **Do Jeruzalema a sv. zeme na 1-ho oktobra**. Sprievodci: *Gedeon Dömötör*, farár v Budapešti II. okres.

Ceny:

Do Lourdesu	III. trieda	100	zl.
„	II. „	180	„
„	I. „	240	„

so 7 dňovým zaopatrením.

Do Jeruzalema	III. trieda	142	zl.
„	II. „	290	„
„	I. „	350	„

trvanie cesty 1 mesiac.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecestvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·50—8·— kor., peštianska 7·30 7·85 kor., z Bážky 7·75 kor., banátska 7·80 korun.

Raž: 6·—6·30 kor.

Jačmeň: na krm 5·60—6·40 korun, do pálenice — kor., na várku 6·75—8·50 kor.

Ovos: 5·40—5·70 kor.

Kukurica: 6·— kor.

Proso: 5·—5·30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	26·20	24·80	23·40	22·—	21·—	20·—
	6	7	7½	8		
	18·40	15·—	13·80	11·—		

Otruby po 100 kil.: drobné 8·70 korun, hrubé 8·80 korun.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·—7·25 brnava 7·—, pestrá 5·—, drobná 8·— 8·75, cudená —. *Hrach:* 10·—12·—, lúpaný 18·—, *Šušovica* horšia 11·—, lepšia 18·— —. *Mak:* 23·—24·—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 75·—80·—. Lucerna 64·—66·—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 54·—54·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 52·— 53·—, $\frac{4}{100}$ 46·—46·50, udená dobrá slanina 51·— 51·50 po 50 klg.

Lekvár srbský transito 14·75— po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 47·—, dvojkrížový 42·50 za 100 klg. netto.

Olej repcový 75·—76·— za 100 klg.

Spiritus odaný rafinovaný 116·50—, denaturovaný 36·½—37·½.

Spisy redakcii zaslané.

Otcovský hlas k svojmu ľudu. Napísal a Rodákom svojím venoval: *Andrej Rojko*, jubilárny r. k. kňaz, farár na odpočinku. V Budínpešti. Tiskom Tlačiarne sv. Gerharda nákladom pôvodcovým. Cena jedného sošitu 10 hal., 10 sošitov 90 hal., 50 sošitov 400 hal., 100 sošitov 760 hal. Knižočky obetivý rodolub môže odpredať, alebo rozdať. Peniaze pošlite na: «Szent Gellért nyomda, Budapest, VIII. Práter utcza 44.

Musel by mať z kameňa srdce, komu by neišlo do plaču, pri čítaní Otcovského hlasu tohoto. V ňom odoberá sa náš milený rodolub, stavec blizo 80 ročný od teba ľudu slovenský! Zároveň i uverejňuje svoj testament tebe ľudu venovaný, záležiaci v dobrých radách pre teba. Sú v tom dielku složené vaše krivdy a zťažnosti a je tu vyrečený ortiel nad nepriateľmi vašimi s tou neohrozenou smelosťou, ktorú ste vo spisoch Rojkových vždy obdivovať mohli. Pôvodca si sám želá, aby jeho posledné slová k vám *neomylné každý rodák a každá rodáčka sebe obstarala*. Áno, urobte to: tých 5 kr. každý môže na to venovať — ale urobte to čím skorej, urobte to hneď!

Ružencová knižočka. Albána Stolza, myšlienky o zoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. stoletia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mariacella v Stýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novin» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitz. Cena 20 halierov.

Litanie loreťanské. Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Od kolísky. Listy kmotrovi o tom, že deti treba zväčasu vychovávať nábožensky. Najlepší dar pre mladých. Strán 115. Cena viazaného výtisku bola 35 kr., teraz 40 halierov. — Ostatnie po nej uvedené knižky dostať u Fr. Richarda Osvalda na Teplej (Lenge) p. pošta Belabánya (Hontmegye). Kto zná Osvaldové spisy pôvodne a preklady, ten milerád pohľadá tých pár krajanov, aby si z nich čím viac obstaral mohol. Pre rodiny niet lepšieho čítania, jako tieto knižky.

Hrsti príkladov. 220 príkladov zo života nábožného, veľmi poučných. Strán 131. Cena sošitého výtisku bola 30 kr., teraz 30 halierov; tvrdo viazaného 38 hal.

Na túto knižku zvláštne upozorňujeme. Na dary pre ľud a školákov lepšej nieto.

«Az erdélyi gazdasági egylet könyvkiaió vállalata» vydal tlačou knižtlačiarne Franklin-Társulat v Pešťbudíne nasledujúce slovenské spisy: **Domáca záhrada.** Napísal Gustáv Ritter. S obrázkami. Strán 55. Cena 80 halierov. — **O dojnej krave.** Napísal Géza Hauer. Strán 30. Cena 60 hal. — **O oraní a sejbe.** Napísal Arpad Hensch. Strán 38. Cena 50 hal. — **Pestovanie a zužitkovanie vrby košíkárskej.** Napísal Franc Mare. Str. 30. Cena 50 hal. — **O dochovávaní teliec.** Rozpráva Gazda Rozumec. Sdeľuje Bela Tormay. Str. 31. Cena 50 hal. Vrele odporúčame.

Katolícke Hlasy:

Č. V. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Strán 67. Cena bola 12 kr., teraz len 16 hal.

Č. VII. Kto je Ježiš Kristus? Str. 19. Cena 4 hal.

Poriadneho, spoľahlivého učňa hľadá

JÁN VNUK,

kováčsky majster

v Kysuckom Novom Meste (Kiszucz-Ujhely).

OZNAM.

Prepositury novomestkej patriace

== **mlýny** ==

a síce v **Pobedíme**, v **Bašovciach** a dva v **Novom Meste n/Váhom** (nitrianska stolica) dajú sa do predaju. Jak by ale mlýny v **Pobedíme** a v **Bašovciach** odpredať sa nemohly, dajú sa len do **árendy**. Ti, ktorí skutočne vôľu majú mlýny odkúpiť, nech svoje písomné **offerty** oddajú u pána

Ludvika Javorku

== **advokáta** ==

v **Novom Meste n/Váhom.**

Založeno r. 1848.

Založeno r. 1848.

závod Emmanuel Leipniker a Julo.

Budapešť, VII., Károly-körut 15.

Odporúča svoj bohato zásobený sklad na strižný plátenicky, norinbergský a drobný tovar.

Potravným spolkom podáme znížené ceny.

Dielňa na varhany (organy)

Vincenca Mozsného, v Prešporku

(Stefánia út č. 29. vo vlastnom dome).

Odporúča sa ku shotoveniu rozličných kostolných varhanov dľa najnovšieho sústavu.

Hotové varhany vždy sú k dostaniu.

Opravy za najlavnejšie ceny sa prijímajú a pri ručení sa vyhotovujú.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trváce hospodárske stroje**, — lebo prislovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseluje, za čo
dobro stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsni-
bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boleniu hlavy,
opilepsi, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

vosti, hučaniu
ucha, ischli,
zlom slychu,
nervosite, ne-
chuti po jiedle,
boleniu zubov,
boleniu hlavy,
opilepsi, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obcenstvo, že mój aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobičkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

**Mestská lekáreň k
ČIERNEMU ORLOVI**

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesúhlasné vďakočinenie to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výtah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vďakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na prábu 1 koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej lekáreň veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčev bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdočnom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šest' škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostal jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Bor eladás.

Zichy Aladár gróf uradalmi pinczéjében a következő sajáttermésű borok eladók:

- 1898. évi olasz rizling**
- 1899. évi olasz rizling**
- 1899. évi fehér burgundi**
- 1899. évi szilváni**
- 1899. évi vajtai fehér**
- 1899. évi tramini**

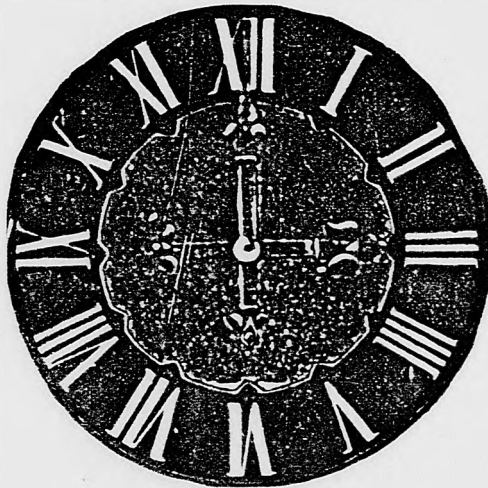
Kívánatra minta és árjegyzék küldetik.

Bővebb fölvilágositást ad

SCHULLER SÁNDOR

szőlő-kezelő,

Vajta, (Fehérmegye).

Mám česť v známost' doniesť.

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stát' a ručiť' môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nat'ahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabulka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Kathreiner

je opravdivý len v známych
Kathreiner-balíkoch!

A tak nikdy v otvorených alebo v takých
balíkoch, ktoré na prevedenie rátajú.

✿

Kneippova sladová káva Kathreiner
je ten najchutnejší a jedine zdravý a spolu
lacný dodatok k obyčajnej káve.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
s veľkou radosťou a s náležitou chuťou v sto
a sto tisíc familiach sa denne pije.

—

Kneippova sladová káva Kathreiner
výborne zastupuje obyčajnú kávu, keď ju lekári
zakazujú.

✿